

Босна и Херцеговина
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
Број: 15 0 У 003952 18 Увп
Бањалука, 04.02.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу судија Смиљане Мрше председника вијећа, Страхине Ђурковића и Едине Чупељић, чланова вијећа, уз учешће Маје Савић, као записничара, у управном спору по тужби Ж. М. из Б., заступан по Центру за пружање бесплатну правну помоћ, Сједиште у Т. (у даљем тексту: тужилац), против акта број ... од 08.5.2018. године, туженог Министарства, у предмету утврђивања статуса ратног војног инвалида и права на личну инвалиднину, одлучујући о захтјеву тужиоца за ванредно преиспитивање пресуде Окружног суда у Требињу број 15 0 У 003952 18 У од 31.8.2018. године, на нејавној сједници вијећа одржаној 04.02.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Захтјев се одбија.

Одбија се тужилац са захтјевом за накнаду трошкова управног спора.

Образложење

Побијаном пресудом одбијена је тужба против оспореног акта који је донијет у извршењу пресуде Врховног суда РС број 15 0 У 002359 15 Увп од 11.5.2017. године, којим је одбијена жалба тужиоца изјављена против рјешења Одјелења за општу управу, општине Б. број ... од 20.10.2017. године, а тим рјешењем је тужиоцу признат статус ратног војног инвалида (РВИ) X категорије са 20% војног инвалидитета, почев од 01.7.2017. године.

Одбијање тужбе је образложено прихватањем разлога из оспореног акта да је налаз и мишљење другостепене љекарске комисије број ... од 19.4.2018. године јасан и потпун и довољно образложен са медицинског аспекта, што значи да је у складу са одредбом члана 5 став 2 Правилника о раду љекарских комисија за оцјену војног инвалидитета („Сл. гласник РС“ број 100/12, у даљем тексту: Правилника о раду љекарских комисија). Тим налазом и мишљењем је дато ваљано образложење у погледу психичког обољења тужиоца (ендогена психоза, шизофреног типа) која болест спада у болести непознате, мултифакторијалне етиологије, односно да се болест најприје испољила као акутна психоза да би попримила касније хронични ток, а тужилац се први пут разболио под околностима вршења војне службе када се јавио на преглед 10.8.1995. године под сликом психотичне реакције, па је болнички лијечен од 02.4. до 11.5.1998. године у Општој болници у Требињу под дијагнозом психотичне реакције – шизофрена слика и поново је хоспитализован фебруара мјесеца 2002. године под дијагнозом хроничне психозе – шизофрена слика, а у налазу и мишљењу се даје опширно образложење о психозама, психичким поремећајима, њихова подјела, те однос између

егзогених (органичних) и функционалних (ендогених) психоза, па се даје закључак да се ради о обољењу функционалне хроничне психозе из круга ендогених психоза шизофреног типа, због чега медицинска наука претпоставља и узима да је утицај три фактора подједнак и износи 1/3. Даље се наводи да је вршење војне службе само један од фактора који утиче максимално са 1/3 на појаву ове болести, док насљедна компонента (ендогени фактор) такође утиче са 1/3 и психолошки развој личности као трећи фактор који утиче такође са 1/3. Још се наводи да утицај војног фактора не може бити већи од 1/3, па се даје закључак да нема никакве сумње да се код тужиоца ради о ендогеној психози шизофреног типа и да се тјелесно оштећење цијени по Т-231 а) Листе процената војног инвалидитета са 80% и онда утврђује удио војног инвалидитета у односу 1/3 и износи 20% трајно. Даље се истиче да су неосновани приговори у погледу позивања љекарске комисије на Десету ревизију међународне класификације болести и узрока смрти јер ту класификацију примјењује велики број земаља у свијету и по тој Десетој ревизији узима се да на настанак болести утичу три групе фактора, чији утицај је приближно исти, а у социјални фактор се убрајају и ратна догађања, па тај фактор утиче на појаву болести дијагностиковане код тужиоца са 1/3. Даље се наводи да су неосновани приговори тужбе да тужени није требао примјењивати прописе који нису били важећи у вријеме доношења оспореног акта јер је тужени поступао по примједба Врховног суда РС и примјењивао прописе који су били на снази у вријеме подношења захтјева од стране тужиоца; не стоји приговор да је другостепена љекарска комисија повредила одредбу члана 9 став 1 Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС“ број 13/02, 87/07 и 50/10, у даљем тексту: ЗОУП) јер није саслушала тужиоца, а које овлашћење Комисија има према одредби члана 8 став 2 Правилника о раду љекарских комисија. Утврђење надлежне љекарске комисије да се код тужиоца ради о мултифакторијално условљеној болести не може се побити наводима тужиоца да је он провео дјетињство у здравој породици и да нико у његовој породици није боловао од било каквог душевног или психичког обољења, јер је љекарска комисија дала опширно објашњење о појму психичког обољења и изнијела став да се не испитује постојање психичког обољења код предника, већ се претпоставља. Још се додаје да је налаз и мишљење другостепене љекарске комисије број 5827/18 од 19.4.2018. године идентичан ранијем који је пресудом Врховног суда РС број 15 0 У 002359 15 Увп од 11.5.2017. године оцијењен као недовољно образложен, али да нижестепени суд налази да су налаз и мишљење довољно образложени и јасни и да су дати у складу са Правилником о утврђивању процента војног инвалидитета.

Благовременим захтјевом за ванредно преиспитивање те пресуде (у даљем тексту: захтјев) тужилац побија њену законитост због повреде закона, другог прописа или општег акта и повреде правила поступка која је могла бити од утицаја на рјешење ствари. Истиче да нижестепени суд није одговорио на приговор тужбе у погледу позивања љекарске комисије на Десету ревизију међународне класификације болести и узрока смрти, јер не наводи од ког органа је у Р. С. и Б.Х. усвојен тај документ и да ли је ратификован, а суд не наводи ни да ли је извршио увид у исти; да суд није одговорио на наводе тужбе, а они се односе на приговоре да другостепена љекарска комисија није проценат инвалидитета означила са словом и бројем у складу са одредбом члана 11 став 2 Правилника чиме се налаз указује непотпун. Наводи да је тужени приликом рјешавања управне ствари примјењивао неважећи Закон о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отаџинског рата Републике Српске („Сл. гласник РС“ број 55/07 – пречишћени текст, 59/08 и 118/09), који није био на снази, нити у примјени у вријеме подношења захтјева тужиоца за признавање статуса ратног војног инвалида како то наводи суд у образложењу побијане пресуде што је био разлог за

поништење побијаног управног акта, јер је чланом 133 Закона о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отацбинског рата Републике Српске („Сл. гласник РС“ број 134/11, 9/12 и 40/12) прописано да ступањем на снагу овог закона престаје да важи Закон о правима бораца, војних инвалида и породица погинулих бораца Одбрамбено-отацбинског рата Републике Српске („Сл. гласник РС“ број 46/04, 20/07, 59/08 и 118/09), а примјена неважећих прописа је недопустива, али овај приговор нижестепени суд није уважио допуштајући тако дуализам правних прописа. И даље је остало неразјашњено који су то генетски фактори утицали на настанак болести код тужиоца када нико од тужиочевих предника није боловао од било каквог душевног или психичког обољења, па би у овом конкретном случају генетски фактор требало елиминисати. Што се тиче фактора психолошког развоја личности тужилац је дјетињство и рану младост провео у здравој породици која му је пружила све што је потребно једној младој особи, а љекарска комисија није образложила како је фактор психолошког развоја личности утицао на обољење тужиоца. За појаву обољења код тужиоца главни узрок је био ратни напор у вршењу војне службе и стрес којем је био изложен и који је доживио, а тужени жели да релативизује чињеницу у односу на напоре у вршењу војне службе, упркос чињеници да се тужилац први пут разболио у току вршења војне службе, па је утицај војног фактора требало утврдити у границама распона од 60-80% како је то прописано оцјенском Т-231 а), с обзиром да је тужилац прије одласка у ВРС био потпуно здрав, без ендogene психозе депресивног типа. Неприхватљиво је становиште суда као и туженог и другостепене љекарске комисије да је утицај социјалног фактора, односно војног фактора само 1/3 од укупног процента инвалидитета, јер је то утврђено на основу претпоставке која није ничим доказана, а у случају тужиоца да није било ратних дешавања и стреса којим је био изложен, никада се ово психичко обољење код именованог не би јавило или ако би оболио, то би се десило у његовој позној животној доби и старости; да другостепена љекарска комисија тужиоца није прегледала, нити му је омогућено да се изјасни о стању болести, а у налазу није навела да преглед тужиоца није потребан, чиме је онемогућено тужиоцу да изложи опис свог здравственог стања, па је повређено начело саслушања странке из члана 9 ЗОУП, јер странци није пружена могућност да се изјасни о чињеницама и околностима које су важне за доношење рјешења. Из свега наведеног, произлази да оспорени акт није производ свестраног разматрања цјелокупне медицинске документације, нити исти садржи ваљано образложење у складу са одредбом члана 197 став 2 ЗОУП. Поставља питање могућности вршења ревизије са ове временске дистанце при чему наводи да је тужилац рјешењем Одјељења за општу управу општине Б. од 25.3.2009. године имао признат статус РВИ IV категорије са 80% војног инвалидитета, а сада је оспореним актом признат статус РВИ X са 20% војног инвалидитета. Предлаже да се захтјев уважи, побијана пресуда преиначи, а тужиоцу досуде трошкови управног спора према исказаном трошковнику.

Тужени у одговору на захтјев наводи да је од стране надлежних љекарских комисија детаљно описано обољење тужиоца, те образложено због чега му се утврђује удио војног инвалидитета у проценту од 20%. Предлаже да се захтјев одбије као неоснован.

Размотривши захтјев, одговор на захтјев и побијану пресуду, те остале прилоге у списима предмета, на основу одредбе члана 39 Закона о управним споровима (“Сл. гласник РС” број 109/05 и 63/11, у даљем тексту: ЗУС), овај суд је одлучио као у изреци пресуде из сљедећих разлога:

Из података списка произлази да је оспорени акт донијет у извршењу пресуде Врховног суда РС број 15 0 У 002359 15 Увп од 11.5.2017. године. У тој пресуди Врховни суд је указао да налаз и мишљење другостепене љекарске комисије није потпуно и јасно и да је засновано на Прилогу број 2 који је саставни дио Правилника о утврђивању процента војног инвалидитета за који је овај суд истакао да се не може прихватити одређивање удјела војног фактора на основу процента садржаног у том Прилогу, јер би то представљало аутоматско преузимање већ прописаних процената, па онда не би ни требао прибављати налаз и мишљење љекарске комисије, већ би орган могао преузети сам задате проценте из наведеног Прилога и утврдити статус и категорију инвалидности.

У поновном поступку тужени је донио оспорени акт који је заснован на налазу и мишљењу другостепене љекарске комисије број ... од 19.4.2018. године, који су сада јасни, потпуни и довољно образложени у складу са одредбом члан 5 став 2 Правилник о раду љекарских комисија. Тим налазом је констатовано да се тужилац први пут разболио под околностима вршења војне службе јер се јављао љекару 10.8.1995. године под дг. психотичне реакције, а да је болнички лијечен од 02.4. до 11.5.1998. године у О. ... Т. под дг. психотичне реакције-шизофрена слика и поново хоспитализован у фебруару мјесецу 2002. године под дг. психотичне психозе-шизофрене слике.

У побијаној пресуди се истиче да је у налазу и мишљењу другостепене љекарске комисије дато опширно теоријско образложење о психозама као психичким поремећајима, њихова подјела, те однос између егзогених и ендогених психоза, те дат закључак да медицинска наука претпоставља и узима да је утицај три фактора максимално једнак у односу $1/3+1/3+1/3$. Наводи се да је вршење војне службе само један од фактора који утиче максимално са $1/3$ на појаву ове болести, док ендогени фактор као насљедна компонента утиче са $1/3$ и психолошки развој личности као трећи фактор, а који је последица стицаја одгојних утицаја у дјетињству такође утиче са $1/3$. Даље закључује да се ради о ендогеној психози шизофреног типа и да се цијени по Т-231-а и да војни инвалидитет износи 20% трајно односно $1/3$ од укупног утврђеног процента који износи 80%.

Из изнесених разлога, нижестепени суд је прихватио да је наведени налаз и мишљење другостепене љекарске комисије у свему дато у складу са одредбом члана 5 став 2 Правилника о раду љекарских комисија и да се на истом могао засновати оспорени акт, а да су наводи тужбе неосновани о чему је дао увјерљиве и аргументоване разлоге које као правилне прихвата и овај суд.

Није основан навод тужиоца да је тужени примијенио одредбе Закона о правима бораца из 2007. (пречишћени текст) који је престао важити на основу члана 133 Закона о правима бораца из 2011. године, јер се радило о поступку утврђивања статуса и процента инвалидитета по основу рјешења донесеног од стране првостепеног органа од 25.3.2009. године када су биле на снази одредбе Закона о правима бораца из 2007. године (пречишћени текст), а примјењује се онај материјални пропис који је био на снази у вријеме настанка правних односа и одлучивања о захтјеву странке у управном поступку.

Приговор да је неосновано позивање љекарске комисије на Десету ревизију међународне класификације болести и узрока смрти је без утицаја на рјешење ове управне ствари, јер је љекарска комисија објаснила да се савремена наука и струка у највећем броју земаља ослања на Десету ревизију међународне класификације болести и узрока смрти која је прихваћена од 1992. године.

Такође није основан приговор тужиоца да је повређено начело саслушања странке из члана 9 ЗОУП, јер је тужилац прегледан у ранијем току поступка, а према одредби члана 8 став 2 Правилника о раду љекарских комисија, надлежна љекарска комисија може дати оцјену и мишљење и без непосредног прегледа уколико сматра да то није потребно.

Стоји навод захтјева да дијагнозе болести у налазу љекарске комисије нису означене медицинским изразима на латинском језику, али тај пропуст није од таквог значаја да би утицао на законитост рјешања.

Из наведеног произлази да доношењем побијане пресуде нису остварени разлози њене незаконитости из члана 35 став 2 ЗУС, па се отуда захтјев тужиоца, на основу одредбе члана 40 став 1 тог закона, одбија као неоснован.

Будући да је захтјев тужиоца одбијен као неоснован, то му сходно одредби члана 6 Закона о измјенама и допунама Закона о управним споровима („Сл. гласник РС“, број 63/11) по начелу *argumentum a contrario*, не припадају трошкови управног спора, због чега је његов захтјев за накнаду трошкова састава захтјева по адвокату одбијен као неоснован.

Записничар
Маја Савић

Предсједник вијећа
Едина Чупељић